

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (VN/10831/2024)

RAKYL 18.03.2026 § 33

227/11.00.04/2026

Valmistelija	Ympäristöinsinööri Hanne Turunen hanne.turunen@savonlinna.fi, p. 044 417 4690
Selostus	Oikeusministeriö on pyytänyt 17.2.2026 lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 31.3.2026, ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta. Rikoslain ja eräiden muiden siihen liittyvien lakien muuttaminen perustuu huhtikuussa 2024 hyväksyttyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU 2024/1203) ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin sekä direktiivin 2008/EY ja 2009/123/EY (ympäristörikosdirektiivi) korvaamisesta ja kansallisesta täytäntöönpanosta 21.5.2026 mennessä. Rikoslakiin ja siihen liittyviin lakeihin esitetään useita muutoksia, joista keskeisimpiä ovat mm. uudet säännökset jäterikoksesta, ilmakehän heikentämisestä, ympäristöä vaarantavan tuotteen markkinoillesaattamisrikoksesta, vieraslajirikoksesta sekä ympäristön tuhoamisesta. Luonnonvararikoksiin lisätään mm. metsäkatorikosta koskevat säännökset. Luonnoksessa esitetään myös mm. yhteisösakon rangaistusasteikkoon uudistuksia, poissulkemisperusteita julkisissa hankinnoissa noudatettavaksi sekä säännöksiä lupaviranomaisen erehdyttämiseen.
Toimivalta	Hallintosääntö 6 §
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristölautakunta kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu pitävänsä ympäristörikossääntelyn tarkentamista ja laajentamisesta erittäin tarpeellisena ja odotettuna. Ympäristörikokset ovat tyypillisesti piilo- ja talousrikoksia, joista vain pieni osa tulee viranomaisten tietoon ja johtaa seuraamuksiin. Rangaistukset mm. ympäristön turmelemisesta ovat lautakunnan kokemuksen mukaan olleet jokseenkin vähäisiä, yleensä pieniä sakkorangaistuksia. Tämä on tehnyt ympäristörikosten tekemisen erittäin kannattavaksi pienen kiinnijäämis- ja seuraamusriskin vuoksi ja niiden rikoshyöty on tekijälleen merkittävä. Lautakunta haluaa tuoda esiin myös sen, että valvontaviranomainen, kuten kunnallinen ympäristönsuojeluviranomainen on mm. ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla velvoitettu ilmoittamaan rikoslain tai ympäristönsuojelutaikka jätelain laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten muista kuin vähäisistä teoista. Johtuen ilmeisesti resurssipulasta esitutkintaviranomaisessa sekä oikeusasteissa, ympäristörikosten tutkintaprosessi on pitkä ja tehdyt laiminlyönti-ilmoitukset (tutkintapyynnot) ovat välillä vanhentuneet joko poliisin tai syyttäjän pöydälle. Lautakunta toivoo, että ympäristörikossääntelyn tarkennusten ja laajennusten

seurauksena myös resursseja lisätään niiden kanssa työskenteleville ja toisaalta rikosten vanhenemisaikojen tulee olla riittävän pitkiä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Oikeusministeriö